

Täysistunto

Torstai 14.3.2024 klo 16.00—18.35

2.1. Suullinen kysymys kiristyneestä työmarkkinatilanteesta (Tytti Tuppurainen sd)

Suullinen kysymys SKT 41/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

Keskustelu

16.01 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen aiheuttama työmarkkinakaaos jatkuu, eikä loppua näy. Jokaisen tulisi taipua yhteiseen pöytään, kompromisseihin, jotta sopu löytyy — myös maan hallituksen. Työntekijäpuoli on tullut reilusti hallitusta vastaan ja tehnyt ratkaisuehdotuksia, mutta tähän hallitus on vastannut, että se ei aio tinkiä omista työelämäheikennyksistään. Hallitus siis kieltäytyy neuvottelemasta, ja kyllä tässä tarvittaisiin nyt aitoja rauhantekijöitä.

Pääministeri Orpo, tämä on teille todellinen johtajuustesti. Minkä ihminen on aloittanut, sen voi ihminen myös päättää. On sellainen sanonta, että kun olet kuopassa, kannattaa lopettaa kaivaminen. Kuinka syvälle, pääministeri Orpo, teidän on mentävä, ennen kuin te aiotte taas nostaa pään pinnalle? Milloin te otatte johtajuuden ja ryhdytte johtamaan tätä maata niin, että saamme aidot neuvottelut?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.02 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuo kuoppavertaus tuo mieleeni sen tosiasian, miksi näitä uudistuksia tehdään: Suomi on kuopassa. 15 vuoteen Suomen talous ei ole juuri kasvanut, ja se johtaa siihen, että meidän hyvinvointimme tässä maassa on erittäin vakavasti uhattuna. Jos me emme saa velkaantumista taitumaan, jos me emme saa ihmisille töitä ja toimeentuloa ja yrityksille tulevaisuudenuskoa, niin se kuoppa syvenee — se kuoppa syvenee. Siksi me tarvitaan uudistuksia, joilla me saadaan Suomeen investointeja, talouteen kasvua ja lisää verotuloja. Sitä me tarvitaan, ja nyt me tarvittaisiin koko porukka mukaan siihen työhön, että sieltä kuopasta päästään pois. Me tarvitaan uudistuksia työmarkkinoille, sosiaaliturvaan, verotukseen, investointien houkuttelemiseksi Suomeen. Sitä me tarvitaan. Ei ei-sanoja, vaan uudistuksia. Se on sitä, mitä hallitus tekee. Meillä on selkeä strategia, selkeä visio, millä Suomen hyvinvointi pelastetaan, [Vasemmalta: Ei näytä olevan!] ja siihen me tarvitaan nyt näitä uudistuksia.

Me olemme valmiit neuvottelemaan. Tällä hetkellä saa olla mukana lausuntokierroksessa paikallisesta sopimisesta. [Välihuutoja] Nyt on se aika, milloin demokraattiseen prosessiin voi vaikuttaa. [Eduskunnasta: Miten menee omasta mielestä?]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Tuppurainen.

16.04 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Olemme kuukausikaupalla kuulleet ministereiden kauhistelevan tätä tilannetta ja käyttävän todella rumaa kieltä suomalaisista tavallisista työntekijöistä, [Oikealta: Ei!] jotka käyttävät laillista oikeuttaan — laillista oikeuttaan — vaikuttaa omiin oikeuksiinsa. Ja nyt työnantajaleiristä kuuluu perin, perin kummia. Elinkeinoelämän keskusliitto antoi siis ohjeistuksen keskeyttää palkanmaksu, siis lopettaa palkanmaksu ensimmäisiltä seitsemältä päivältä. [Vasemmalta: Oho!] Tämä ohjeistus on mahdollisesti laitton, ja yritykset, jotka tätä noudattavat, rikkovat lakia. Hallitus on siis viikkotolkulla moittinut palkansaajien laillisia työtaisteluita kohtuuttomiksi, mutta mitä hallitus tekee nyt? Kun työnantajat tekevät mahdollisesti laittona toimen, ministereiden suut pysyvät supussa. Työntekijöille te ajatte henkilökohtaisia lakkosakkoja, mutta työnantajan rikkomuksen hyvityssakkoja ette aio korottaa. Arvoisa pääministeri, kysyn teiltä: olenko oikeassa, että teillä ei ole edes aikomusta tätä työsulkuu tuomita tai vedota työnantajiin sen lopettamiseksi?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä vetoan kaikkiin osapuoliin työmarkkinoilla, että tämä tilanne saadaan ratkeamaan. Nyt nämä lakot laajenevat, niitten vaikutukset pahenevat, ja ne aiheuttavat erittäin vakavaa vahinkoa Suomen taloudelle. Nyt me nähdään se, mihin tässä ollaan menossa: meidän suuret yritykset — ihmisten työpaikat — kärsivät, ja he ovat vaikeuksissa. Siihen syy ovat nämä aivan ylimitoitettut lakot, [Välihuutoja] nämä ylimitoitettut lakot, joilla vastustetaan eduskunnan enemmistön luottamusta nauttivan hallituksen esityksiä uudistuksiksi, joilla pyritään siihen kaikkeen, mitä kuvasin äsken: siihen, että Suomi nostetaan sieltä kuopasta, Suomi nostetaan jaloilleen ja saadaan tulevaisuudenuskoa ja työtä ihmisille. Siihen me pyritään, että ne 70 000 työpaikkaa, pk-yritystä, saisivat uskoa siihen, että kannattaa palkata väkeä ja kannattaa investoida. Se muun muassa on tämän paikallisen sopimisen uudistamisen tarkoitus. Meidän on välttämätöntä saada eteenpäin näitä asioita. Lakkoilemalla tämä ei ratkea, vaan sillä, että ottaa osaa siihen demokraattiseen prosessiin, jossa on nyt nimenomaan paikallisen sopimisen lausuntokierros, ja eduskunnassa on työrauhalainsäädäntö. Me teemme demokraattisen prosessin kautta näitä uudistuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen.

16.06 Matias Mäkyinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee pääministerin puheita, tulee sellainen kysymys mieleen, että ovatko palkansaajat todella Suomen talouden ongelma. [Ben Zyskowicz: Ei vaan nämä lakot!] Te yksipuolisesti heikennätte nyt hallituksena palkansaajien asemaa, te heikennätte ihmisten työehtoja suoraan ja olette tulleet työmarkkinaosapuoleksi. Hallituksen ohjelma on kirjoitettu suoraan elinkeinoelämän tavoitteiden mukaisesti, ja nyt te jääräpäisesti viette sitä eteenpäin. Nyt on saatu uutisia, että hallitus aikoo jopa kiiruhtaa esitysten läpiviemistä eduskunnasta.

Onko tämä sitä johtajuutta ja yhteen kokoamista, jota Suomi tällaisena vaikeana aikana tarvitsee? Miksi olette ottaneet tällaisen yksipuolisen heikennysten linjan? Miksi ette tule

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

vastaan muita osapuolia, jotka tässä pohjoismaisessa mallissa kuuluvat neuvottelupöytään? Työmarkkinoita kuuluu kehittää yhdessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Korjataan nyt ensin yksi asia: Hallituksen esitykset paikallisesta sopimisesta tai työrauhasta tai Suomen työmarkkinamallista, jota olemme kutsuneet kaikki yhdessä neuvottelemaan, eivät heikennä tavallisen palkansaajan asemaa. [Välihuutoja vasemmalta] Paikallinen sopiminen antaa mahdollisuuksia paikallisesti sopia työehdoista. Se voi mahdollistaa sen, että naapurikin saa töitä, ja se voi mahdollistaa sen, että yritys selviää pahan ajan yli, kun on joustoja, niin että ne työpaikat säilyvät. Siis työpaikat, työpaikat, työpaikat ja toimeentulo. Tästäkin siinä on kysymys. [Välihuutoja]

Minusta tuntuu, että te ette ole perehtyneet oikeasti niihin, vaan te olette lukeneet ainoastaan vain sen propagandan, joka haluaa kertoa, että tässä tehdään merkittäviä heikennyksiä palkansaajien asemaan. [Juho Eerola: He ovat kirjoittaneet sen!] Sitä paitsi ei palkansaajaliike ole tässä mitenkään yhtenäinen, ei mitenkään yhtenäinen. [Välihuutoja] Eivät kaikki palkansaajajärjestöt ole mukana näissä lakkotoimissa eivätkä vastusta näitä uudistuksia, ja siinäkin te annatte väärää kuvaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

16.08 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, kyllähän se fakta on nyt niin, että tämä teidän aiheuttamanne työmarkkinakaaos ei ole enää kenenkään käsissä. [Eduskunnasta: Näin se alkaa olla! — Sama levy! — Kaaos! — Perussuomalaisten ryhmästä: Kannatus vain laskee lakoilla!] — Kaaos pahenee joka päivä. [Eduskunnasta: Lakkokaaos! — Sheikki Laakso: Tehkää jotain!] Palkansaajilta laidasta laitaan, Akavasta ja SAK:hon, on tehty erittäin pitkälle meneviä kompromissiehdotuksia neuvottelujen aloittamiseksi. Mikä on ollut teidän vastauksenne? Ei käy. [Eduskunnasta: Ei-liike! — Lausuntokierros!] — Lausuntokierros, jossa työministerikin totesi, että ei se ole neuvottelua vaan se on asiantuntijana hyödyntämistä.

Arvoisa pääministeri, tässä tänään me taas näimme, mistä on kysymys. Te olette viikotolkulla tuominnut palkansaajien lailliset toimet, mutta ette pysty tuomitsemaan tätä työnantajan ilmeisen laitonta työsulkua. [Vasemmalta: Käsittämätöntä! — Eduskunnasta: Jäitä hattuun!] Ette pysty tuomitsemaan. Ja onko niin, että ette uskalla aloittaa näitä neuvotteluja, koska silloin siinä neuvottelupöydässä te ette uskalla tehdä mitään, [Puhemies koputtaa] mihin Elinkeinoelämän keskusliitto ei anna teille lupaa.

Arvoisa pääministeri, olisiko aika ryhtyä johtamaan tätä maata?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me kävimme vaalit, ja vaalien alla kerroimme aivan selkeästi, mitä Suomi tarvitsee ja millaisessa tilassa me ollaan. [Välihuutoja vasemmalta] Meidän hyvinvointimme on erittäin vakavasti uhattuna. Edellisen hallituksen valtavat lisäykset julkisiin menoihin ovat aiheuttaneet suuren alijäämän meidän talouteen. Talouskasvu on liian alhaista. Uudistukset ovat jääneet te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2024 vp

kemättä. Se on tämän hallituksen johtajuutta, että me uskallamme nyt ottaa härkää sarvista ja lähteä viemään niitä uudistuksia eteenpäin, mitä Suomi tarvitsee ja jotka olisi pitänyt tehdä jo kauan aikaa sitten.

Vaikka te kuinka väitätte, niin nämä uudistukset eivät ole millään tavalla kohtuuttomia. Ne ovat samoja asioita, jotka on tehty meidän verrokkimaissa, naapurimaissa, jo vuosia ja vuosikymmeniä sitten. [Jussi Saramo: Aivan uskomatonta! — Välihuutoja] Tuleeko joku sanomaan vakavasti, että Ruotsin työmarkkinat ovat jotenkin kauhean syrjivät tai huonot tai että siellä ei työntekijän ääni kuulu? [Krista Kiuru: Siellähän ollaan lakossa, hei, tällä hetkellä! — Välihuutoja] Me uudistamme suomalaisia työmarkkinoita 70-luvulta 2020-luvulle. Tulkaa tekin. [Vasemmalta: Sanokaa tämä pienituloiselle yksinhuoltajalle!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

16.11 **Niina Malm sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Te, pääministeri Orpo, tässä perustelette näitä hallituksen heikennyksiä työn kannattavuuden näkökulmasta — siitä, että työtä on kannattavampaa ottaa vastaan — ja nämä eivät teidän juuri äsken sanomienne sanojen mukaan ole kohtuuttomia. Minäpä kerron sinulle keskustelusta ammatikorkeakouluopiskelijan kanssa: Hän on koulussa, opiskelee itselleen ammattia täysipäiväisesti. Hän on muuttanut lähemmäs koulua, ettei mene matkakustannuksia. Tällä hetkellä hän saa asumistukea 190 euroa kuukaudessa, ja hän myöskin työskentelee kaupassa sillä ajalla, kun hänellä on mahdollisuus. Hän teki ennakkolaskelman. Hänen tuleva asumistuksensa on 19 euroa kuukaudessa. [Vasemmalta: Onko kohtuullista?] Onko tämä teistä, arvoisa pääministeri, kohtuullista? Onko tämä se suunta, mihin te haluatte Suomen viedä? Te perustelette tätä sillä, että täytyy ottaa työtä vastaan, mutta nyt hän miettii, kannattaako töissä käydä. Miten, hallitus, meni noin niin kuin omasta mielestä tämä uudistus? [Ben Zyskowiec: Sehän kertoo, että sosiaaliturva on liian iso, jos ei kannata töissä käydä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo.

16.12 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun uudistuksia tehdään, niitä on varmasti mahdoton tehdä niin, että kenenkään asema ei heikkenisi, mutta silloin pitää katsoa sitä kokonaisuutta, mitä me olemme tekemässä. [Antti Kurvinen: Sovitella kannattaisi! — Välihuutoja] Suomessa on ollut valtava kannustinloukkuongelma. Meillä on eri tutkimusten mukaan kymmeniätuhansia ihmisiä, joiden ei ole kannattanut ottaa tässä maassa töitä vastaan. Samaan aikaan meillä on tilanne, jossa kymmenettuhannet työpaikat ovat avoimena, ja me tarvitaan työvoimaa. Me ratkomme tätä tekemällä rakenteellista uudistusta, jonka avainsana on työ ja sen kannattavuus, työn tekeminen kannattavammaksi kuin se, että ei ole töissä. Se vaatii uudistuksia verotukseen — niin kuin me tehdään, pieni- ja keskituloisten verotusta kevennetään työtulovähennyksen myötä — ja se vaatii uudistuksia sosiaaliturvaan. Kyllä, se vaatii sosiaaliturvauudistuksia. Kaiken tavoitteena on se, että 100 000 ihmistä Suomessa saisi enemmän töitä, olisi omia tuloja, omaa tulevaisuudenuskoa, yritykset saisivat työvoimaa, ja siinä samassa meidän julkinen talous paranisi, koska verotuloja syntyisi enemmän. Tähän ei ole mitään muuta keinoa, ja se vaatii näitä uudistuksia, mitä me ollaan tekemässä. [Välihuutoja]